

16 Μαΐου 2018

Το μέλλον της ανοιχτής τραπεζικής μετά την ενσωμάτωση της αναθεωρημένης οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών (PSD II)

Στις 25 Νοεμβρίου 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε την ευρωπαϊκή Οδηγία 2015/2366/ΕΕ (Payment Services Directive II, PSD II) για τις υπηρεσίες πληρωμών, η οποία σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έθετε θα έπρεπε να είχε τεθεί σε ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη ήδη μέχρι τις 13 Ιανουαρίου 2018. Το νέο νομοθετικό αυτό πλαίσιο αποτέλεσε ουσιαστικά την λογική συνέχεια της αρχικής αντίστοιχης ευρωπαϊκής οδηγίας 2007/64/ΕΕ (PSD I), η οποία έθεσε τα νομικά θεμέλια για την ενοποίηση των λιανικών πληρωμών στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

Με καθυστέρηση μερικών μηνών, η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε τον Νόμο 4537/2018 για την «ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2015/2366/ΕΕ για τις υπηρεσίες πληρωμών και άλλες διατάξεις».

Στόχος του νέου νομοθετικού πλαισίου

- Εν όψει των σημαντικών, καινοτόμων αλλαγών που παρουσιάστηκαν την τελευταία δεκαετία στον χώρο των ηλεκτρονικών πληρωμών, ιδίως στο πλαίσιο της λιανικής τραπεζικής, η τροποποίηση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου κατέστη επιτακτική. Στόχος αποτέλεσε η διεύρυνση των γεωγραφικών ορίων του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου, η ενσωμάτωση σε αυτό των ήδη νέων «παικτών» της Αγοράς (Fin-tech εταιρείες, διαδικτυακές πύλες ηλεκτρονικών πληρωμών κτλ.) και η δημιουργία ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος, το οποίο θα εξασφάλιζε παράλληλα την προστασία του καταναλωτικού κοινού στο μέγιστο βαθμό.

Τα βασικά σημεία

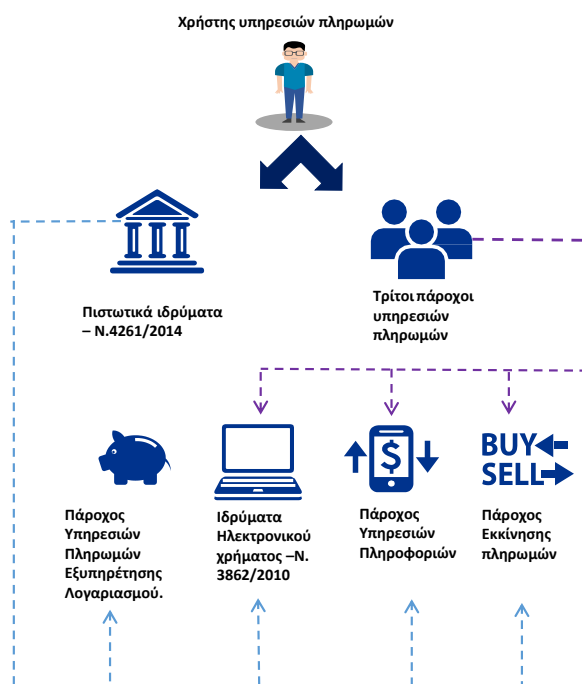
Επέκταση του πεδίου εφαρμογής

- Το νέο πλαίσιο εφαρμόζεται σε όλες τις ηλεκτρονικές συναλλαγές πληρωμών εφόσον ένας από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών (πληρωτής ή

δικαιούχος) βρίσκεται σε κράτος μέλος της Ε.Ε., ανεξάρτητα από το νόμισμα της συναλλαγής (1-leg transactions), με αποτέλεσμα να επεκτείνεται το πεδίο εφαρμογής του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές πληρωμές, το οποίο περιοριζόταν μέχρι σήμερα στις πληρωμές που πραγματοποιούνταν σε ευρώ ανάμεσα σε παρόχους με εγκατάσταση στην Ε.Ε..

Νέοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών

- Παρέχεται η δυνατότητα δραστηριοποίησης στο πεδίο των πληρωμών σε νέα υποκείμενα πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος. Συγκεκριμένα προστίθενται οι πάροχοι υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών και οι πάροχοι υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού και τίθενται παράλληλα οι προϋποθέσεις αδειοδότησης τους.

- Στο ρυθμιστικό πλαίσιο του Νόμου προστίθεται η αγορά φυσικών προϊόντων ή υπηρεσιών μέσω των τηλεπικοινωνιακών παρόχων. Εντούτοις, από το ρυθμιστικό πλαίσιο εξαιρούνται οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται για αγορά συγκεκριμένων ψηφιακών υπηρεσιών, όπως ενδεικτικά η μουσική και οι ψηφιακές εφημερίδες.

Ελεύθερη πρόσβαση

- Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών, ο πάροχος υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών αλλά και ο πάροχος υπηρεσιών πληροφοριών έχουν ελεύθερη πλέον πρόσβαση στα στοιχεία των πιστωτών, υπό την προϋπόθεση της προγενέστερης έγκρισης των τελευταίων, χωρίς περιορισμούς και ειδικότερες προϋποθέσεις.

- Παράλληλα και προς ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτικού κοινού εν όψει των νέων δεδομένων πρόσβασης τρίτων προσώπων, εισάγονται νέοι κανόνες ισχυρής ταυτοποίησης των πελατών κατά την πρόσβαση στον λογαριασμό πληρωμών (Strong Customer Authentication, SCA).

Άλλες σημαντικές αλλαγές

- Ο νομοθέτης φαίνεται ότι αναγνωρίζει την ανάγκη διασφάλισης της καταναλωτικής πίστης στο νέο εκτεταμένο πεδίο εφαρμογής το οποίο ρυθμίζουν οι νέες διατάξεις. Για το λόγο αυτό εισάγει ειδικές προβλέψεις που προβλέπουν την διαφάνεια των όρων και την απαίτηση ενημέρωσης όσον αφορά τις υπηρεσίες πληρωμών αλλά και την επίλυση διαφορών που τυχόν θα προκύψουν κατά την εκτέλεση των αντίστοιχων ενεργειών. Ειδικότερα:

- Απαγορεύει την επιβολή οικονομικών επιβαρύνσεων για τις πληρωμές με κάρτα, τόσο online όσο και στο κατάστημα.
- Επιβάλλει τη διαφάνεια στα τέλη πληρωμής, έτσι

ώστε οι πελάτες να μπορούν να πληροφορούνται τις επιβαρύνσεις (εφόσον υπάρχουν) που επιβάλλονται στις πληρωμές, καθώς και την κατανομή τους, ήδη πριν από την εκτέλεσή τους.

- Ενισχύει την προστασία των πελατών από απάτες και άλλα αδικήματα καλύπτοντας την ευθύνη του πελάτη για μη εξουσιοδοτημένη πληρωμή. Σε περιπτώσεις όπως οι παραπάνω ο πελάτης μπορεί να ευθύνεται για ποσό που δε μπορεί να υπερβεί τα ΕΥΡΩ 50.
- Αποσαφηνίζει την ευθύνη των μερών σε περίπτωση υπεξαίρεσης πληρωμών κατά την παροχή υπηρεσιών από τρίτους παρόχους πληρωμών.
- Καθορίζει ως αρμόδια Αρχή για την διεκπεραίωση των καταγγελιών των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και άλλων ενδιαφερομένων μερών που έχουν έννομο συμφέρον (π.χ. ενώσεις καταναλωτών), την Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης (ΓΓΕΠΚ).

Κριτική προσέγγιση

- Το νέο πλαίσιο θέτει σημαντικές προκλήσεις στην έως σήμερα διαμορφωθείσα τραπεζική πραγματικότητα, δεδομένου ότι υπηρεσίες που μέχρι σήμερα παρέχονταν αποκλειστικά από τα τραπεζικά ιδρύματα και τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος δύναται πλέον να αποτελούν αντικείμενο άλλων παρόχων.
- Περαιτέρω, τα πιστωτικά ιδρύματα καλούνται να υιοθετήσουν κατάλληλα εργαλεία για την ορθή ενσωμάτωση των κανόνων ελεύθερης και ασφαλούς πρόσβασης όλων των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών στις πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών μέσω της δημιουργίας αντίστοιχων διεπαφών (Application Programming Interfaces, APIs) ή την συνεργασία των τραπεζικών ιδρυμάτων με τρίτους παρόχους για την δημιουργία κατάλληλων συστημάτων τεχνολογίας καταμεμημένου καθολικού (Distributed Ledger Technology, DLT ή Blockchain).
- Η προετοιμασία για την υιοθέτηση των νέων κανόνων της ανοιχτής τραπεζικής έρχεται να προστεθεί στις σημαντικές απαιτήσεις των νέων νομοθετικών πλαισίων που εισήχθησαν προσφάτως στο ενωσιακό δίκαιο με την MIFID II και το GDPR, εκτινάσσοντας το διαχειριστικό κόστος των τραπεζικών ιδρυμάτων σε επίπεδο ιδίως κανονιστικής συμμόρφωσης.
- Παρόλα αυτά, το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο στο πεδίο των ηλεκτρονικών πληρωμών δεν συνιστά απλά μία δέσμη κανόνων, αλλά θέτει τα θεμέλια για το ριζικό μετασχηματισμό της κλασικής τραπεζικής, παρέχοντας νέες ευκαιρίες όχι μόνο στις Fin-tech εταιρείες αλλά και στα πιστωτικά ιδρύματα, εφόσον τα τελευταία προσαρμοστούν έγκαιρα στις σύγχρονες νομοθετικές απαιτήσεις, υιοθετώντας παράλληλα μία αποτελεσματική ψηφιακή στρατηγική.

Επικοινωνία

Κωνσταντίνος Παπακωστόπουλος
Δικηγόρος/Εταίρος – Διαχειριστής

T: + 30 210 60 62 325

E: cpapacostopoulos@cpalaw.gr

Παναγιώτα Ζαχαροπούλου
Δικηγόρος/Senior Advisor

T: + 30 210 60 62 325

E: pzacharopoulou@cpalaw.gr

www.cpalaw.gr

Η παρούσα έκδοση έχει σκοπό να παράσχει στον αναγνώστη γενική ενημέρωση επί των αναφερομένων θεμάτων. Καμία ενέργεια δεν πρέπει να γίνει χωρίς προηγουμένως να ληφθεί κατάλληλη επαγγελματική συμβουλή που θα στηρίζεται στα πραγματικά περιστατικά της κάθε περίπτωσης.

© 2018 Κ. Παπακωστόπουλος & Συνεργάτες, Δικηγορική Εταιρεία, ανεξάρτητο μέλος του διεθνούς νομικού και φορολογικού δικτύου της KPMG. Με την επιφύλαξη κάθε δικαιώματος